

Handläggare
Susanne Höglin
Telefon: 0850829766**Till**
Trafikkontoret

Cykelstaden, cykelplan för Stockholm 2021, remiss från Trafikkontoret, T2021-00262

Med anledning av trafikkontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet ställer sig positivt till cykelplanens inriktning och till att främja cykling som en del av stadslivet. Rådets erinran gäller bevarande av träd, grönska och hållmark vilka har stora kulturhistoriska och- miljöskapande värden och bör värnas i högre utsträckning. Att främst ianspråkta fordonstrafikens ytor för att tillskapa nya och bredare cykelbanor bör utgöra en vägledande planeringsprincip.

Ärendet

Föreliggande plan är en revidering av 2012 års cykelplan för Stockholm vilken antogs av fullmäktige 2013. Avsikten med omarbetningen av 2012 års plan är dels att höja ambitionsnivån, dels att anpassa planen till en förändrad trafiklagstiftning och till den mångfald av fordon som elcyklar, lastcyklar, elsparkcyklar och annan mikromobilitet som uppkommit under senare år. Cykelplanens huvudsakliga inriktning är dock fortfarande aktuell: att öka såväl antalet som andelen cyklister genom att göra det enklare och säkrare att cykla.

Cykelplanens huvudsyfte är att lägga fast en långsiktig inriktning för cykelplaneringen i Stockholms stad. Planen ska utgöra ett planeringsunderlag för hela staden i trafikplanering, fysisk planering och stadsutveckling men även i andra berörda verksamhetsområden. I planen anges ett huvudsakligt cykelnät bestående av primära stråk och huvudnät med rekommenderad standard, bredder och utformning i olika delar av nätet.

I cykelplanen anges även åtta konkreta och uppföljningsbara mål som kompletterar planens övergripande mål och planeringsinriktningar:

- Andelen som cyklar ska öka

- Antalet som cyklar ska öka
- Antalet som cyklar på vintern ska öka
- Barns cyklande ska öka
- Hela cykelresan ska vara trygg och säker
- Passagerna på det primära cykelnätet ska vara framkomliga och säkra
- Medborgarnas upplevelse av Stockholm som en bra cykelstad ska öka
- Upplevelsen av trafiksäkerhet för cyklister ska öka

Skönhetsrådet välkomnar fokuset på vardagscykling och cykeln som en del i stadslivet som det uttrycks i cykelplanen. Att förbättra förutsättningar för cykeltrafik handlar om stadsbild och stadsliv men även om buller, avgaser, säkerhet, hälsa och trygghet. Cykling är en viktig stadsmiljöfråga, inte främst cykelns framfart utan cyklisten som i låg hastighet befolkar och skapar stadsliv. Cykelgatan är en intressant lösning som möjliggör att trottoarerna får vara i fred och att cykeltrafik och annan trafik kan samsas under lugna förhållanden.

Stockholm har ambitionen att bli en av Europas ledande cykelregioner. Samtidigt gör det skiftande klimatet och stadens kuperade topografi med backar, broar och stora höjdskillnader att förutsättningarna skiljer sig från andra framgångsrika cykelstäder. Amsterdam och Köpenhamn till exempel är betydligt flackare än Stockholm.

I cykelplanen diskuteras olika typer av eldrivna fordon såsom elcyklar, lastcyklar och elsparkcyklar och hur stadsmiljön bör anpassas för att dessa ska kunna komma fram. Eldrivna fordon håller en generellt högre fart än traditionella cyklar och därför behöver cykelbanorna breddas så att omkörning blir möjlig i så hög utsträckning som möjligt. Skönhetsrådet ser gärna att gruppen vardagscyklister ges ett större utrymme och att de behov som kan finnas hos cyklande äldre och barn prioriteras. Om det handlar om cykling för alla är det viktigt att det inte blir ett alltför ensidigt fokus på obehindrad eldriven framfart.

Rådet vill lyfta den stundtals aggressiva cykelkultur som finns i Stockholm och hur staden kan komma tillrätta med den. Många beskriver att det inte är bilar man främst är rädd för utan cyklister som använder sin dagliga resa som en tävling eller ett träningspass mot klockan. Denna typ av framfart riskerar att motverka intentionen om att alla ska våga och vilja cykla. De gradvis ökande hastigheterna på cykelbanorna kan verka avskräckande och sätta

käppar i hjulet för målsättningen att hela cykelresan ska vara trygg och säker. Medan en bilist får finna sig i att vänta vid köbildning, trängsel eller trafiksignaler verkar det hos många cyklister inte finnas samma tålamod. I sin strävan att inte tappa fart och att komma fram fortast möjligt utsätter inte sällan höghastighetscyklister och de med elcyklar både sig själva och andra för stora risker.

Rådet bedömer således att allt fler cyklister med olika hastigheter leder till allt bredare cykelbanor med omkörningsmöjligheter, irritation och risk för fler olyckor. Det vore därför angeläget om trafikkontoret kunde arbeta med att främja en cykelkultur som leder till ett tempo med ökat flyt. Trafikkontoret behöver följa konsekvenserna med ett större antal elcyklar och liknande som inte självklart är en positiv utveckling ur hälsosynpunkt.

Cykelplanen ger inte stort utrymme åt gestaltningsfrågor utöver ett konstaterande att många av de utpekade cykelstråken ”berör komplexa miljöer och innebär avvägningar mellan olika intressen och anspråk utifrån de förutsättningar som råder på platsen”. Det är i de enskilda projekten (som oftast inte remitteras), som det går att få en uppfattning om vilka ytor som tas i anspråk när cykling ska prioriteras.

Skönhetsrådet skulle gärna se att cykelplanen innehöll mer konkretion kring de avvägningar som görs, särskilt när det gäller grönska som tas i anspråk och träd som faller för ökad framkomlighet. Det är väldokumenterat att grönska bidrar till människors välbefinnande och träd och växtlighet är stadsbyggnadselement som skattas högt av stockholmarna. Samtidigt ersätts mer och mer av stadens grönområden av bebyggelse. Det vore olyckligt om även målsättningen om ökad cykling bidrar till att minska den grönska som invånarna så väl behöver. Det är också känt att cyklister värdesätter att cykla i en grön omgivning. Rådet uppskattar de kompensationsåtgärder som görs och inser att avvägningarna inte är enkla att göra, men i det fortsatta arbetet med cykelplanen bör träd och grönstråk endast i undantagsfall omvandlas till cykelbanor. Huvudinriktningen bör vara att begränsa bilarnas ytor.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 0850829766
Växel 08-50829000
susanne.hoglin@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

I genomförandebeslutet för sträckan mellan Åkeshov och Brommaplan diskuterades huruvida det fanns ett behov av en helt separerad cykelbana på den sista delen närmast Brommaplan. Trafikkontorets bedömning var att ett komplett separerat stråk var att förorda trots att acceptabel framkomlighet och trafiksäkerhet för

cyklisterna kan uppnås i blandtrafikalternativet på lokalgatan under stora delar av året. Sträckan kantades tidigare av en lummig grönremsa med uppväxta träd som fick tas bort för att kunna dra fram cykelbanan. Träden har återplanterats men i en remsa av grus. Karaktären av parkway, dvs. en huvudväg i parklandskap, har försvagats och intrycket av trafikled förstärkts när den avskiljande grönskan mellan den hårt trafikerade Bergslagsvägen och lokalgatan reducerats.

Skönhetsrådet har av allmänheten uppmärksamats på ytterligare projekt, däribland Sockenvägen i Enskede, Skogskyrkogården, Ulvsundavägen och Gröndal där framdragande av cykelstråk orsakar intrång i naturmark och berghällar. Enligt Skönhetsrådets uppfattning har dessa ett stort värde ur både kulturhistorisk synpunkt och som miljöskapande komponenter. Bevarandet av träd, grönska, allér och bergsformationer borde ibland prioriteras högre än ett principfast efterlevande av stadens måttangivelser för cykelpendlingsstråk.

Det vore önskvärt med mer detaljerade beskrivningar av träden i genomförandebesluten, till exempel gällande art och ålder. Det gäller såväl de träd som tas bort som ersättningsträden. Det är också viktigt vid återplantering av inhemska träd att ersättningsträden är av samma art och proveniens som det borttagna trädet samt att de håller högsta möjliga kvalitet och storlek.

Den ökade cyklingen innebär vidare att mer av torgytor och bostadsgårdar kommer att ianspråkta av cykelparkeringar i takt med att staden ställer krav på såväl mer och säker parkering.

Skönhetsrådet har tidigare lyft frågan om Strömbron, vilken anlades som ett provisorium 1946, skulle kunna ersättas av en elegant gång- och cykelbro. I sin skrivelse till kommunfullmäktige 2019 gällande stadens broar uppmanade rådet staden att ersätta nuvarande Strömbro med en bro för gång- och cykeltrafik. Rådet vill även i detta sammanhang påminna om behovet av ersätta Strömbron med en vacker bro anpassad till platsen och till dagens trafikbehov.

Sammantaget sympatiserar rådet med inriktningen på att främja vardagscykling på cykelgator och på cykelstråk. I detta arbete behöver stor hänsyn tas till befintlig vegetation vid anläggande av bredare cykelbanor.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2021-06-02
Peter Lars Owe,Lundevall	2021-06-02